

Naturvärdesinventering Norrby, Haninge kommun

Naturföretaget 2023

Inventering och rapport: Alexandra Holmgren, Sara Janbrink

Rapport: Sara Janbrink

Foto: Alexandra Holmgren och Sara Janbrink

Kartor: Sara Lundkvist

Kvalitetsgranskning: Alexandra Holmgren

Datum rapport: 2023-06-29

Version: 1

Kontaktperson för denna rapport: Alexandra Holmgren, alexandra@naturforetaget.se, 073-93 33 176

Naturföretaget

Vaksalagatan 6

753 20 Uppsala

info@naturforetaget.se

Kartor publicerade med tillstånd av ESRI

Innehåll

Sammanfattning	4
Bakgrund	5
Metodik	5
Naturvärdesinventering	5
Bedömning av Natura 2000-naturtyp	6
Trädinventering	7
Datainsamling	7
Rapportering av arter	7
Arter inom artskyddsförordningen	7
Främmande invasiva arter	7
Förstudie	7
Osäkerhet i bedömningen	7
Övergripande beskrivning av området och dess naturvärden	7
Övergripande beskrivning	7
Områdets naturvärden	8
Definitioner av funna naturtyper	9
Fynd av naturvårdsarter	9
Trädinventering/Skyddsvärda träd	10
Diskussion om trädens sociala värden	11
Generellt biotopskydd	11
Strandskydd	11
Skyddade och fridlysta arter	11
Dokumenterad förekomst	11
Beskrivning av naturvärdesobjekt	12
1.	14
2.	15
3.	16
4.	17
5.	18
6.	19
7.	20
8.	21
9.	22
10.	23
11.	24
12.	25
13.	26
14.	27
Källor	28
Litteratur	28
Databaser	28
Bilaga 1. Karta över naturvårdsobjekt	29
Bilaga 2. Karta över artfynd	30
Bilaga 3. Karta över värdefulla träd	31

Sammanfattning

I samband med ett nytt detaljplanearbete avser Haninge kommun att dra in kommunalt vatten, förbättra vägstandarden och även möjliggöra för utökade byggrätter och eventuellt tätare bebyggelse i ett före detta fritidshusområde. På uppdrag av Haninge kommun har Naturföretaget gjort en naturvärdesinventering av området i maj 2023. Den utförda naturvärdesinventeringen följer svensk standard för Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) (SS 199000:2014).

Området ligger i Norra Haninge, mellan Norrbyskogen och Drevviken. Landskapet är kuperat och lummigt och består till stor del av hällmarkstallskog samt lövskogar i lågpartierna. Området är ett fritidshusområde, med gles och småskalig karaktär och fristående hus på stora tomter, som alltmer övergår till permanentboende. På sina håll finns rester av jordbrukssamhället kvar. Själva planområdet omfattar totalt ca 110 hektar men endast delar av detta omfattas av inventeringen.

De främsta naturvärdena i inventeringsområdet, som klassats till Högt naturvärde, finns i huvudsak i de yttre östra och västra delarna (se bilaga 1). Område 1 bedöms vara det mest värdefulla objektet med förekomst av naturvårdsarter, död ved, bohål i träden samt ett stråk med spår efter brand. I de västra delarna finns en lövsumpskog som förefaller vara en mycket viktig lokal för snok. I det sydvästra hörnet av inventeringsområdet finns en ravin som klassats till att ha Högt naturvärde. Raviner är i regel värdefulla biotoper med fukt och ständig erosion. Här förekom också rikligt med källfräne.

Fyra rödlistade arter påträffades i inventeringsområdet. Ask (EN), skogsalm (CR), källfräne (VU) och tallticka (NT). Talltickan förekom i flera av de klassade objekten

Under inventeringen påträffades sju arter som omfattas av artskydd. En eventuell exploatering av objekt 10 bedöms kunna ha viss negativ påverkan på lokala populationer av snok och bör därför om möjligt undvikas. Övriga skyddade arter som påträffats i området bedöms ej påverkas negativt av planerad verksamhet, varken på lokal, regional eller nationell nivå.

Bakgrund

I samband med ett nytt detaljplanearbete avser Haninge kommun att dra in kommunalt vatten förbättra vägstandarden och även möjliggöra för utökade byggrätter och eventuellt tätare bebyggelse i ett före detta fritidshusområde, Norrby, som i allt högre grad övergår i åretrunt-boende. Den nya detaljplanen kommer också att på sikt innebära förtätning av området.

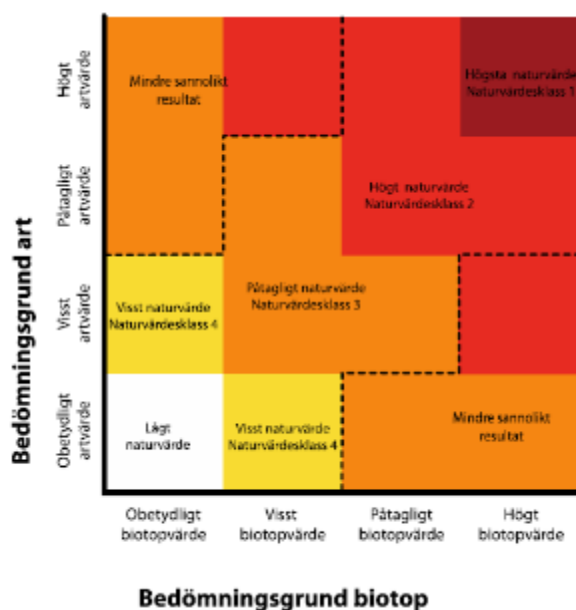
Det har vid två tidigare tillfällen, 2015 och 2021, genomförts naturvärdesinventeringar av två andra konsultföretag men då dessa inventeringar skiljer sig åt i sina bedömningar beslutades det om en kompletterande NVI. På uppdrag av Haninge kommun har Naturföretaget därför gjort en naturvärdesinventering av området i maj 2023. Områden som inventerades 2021 ingick inte i uppdraget och inventerades inte igen.

Metodik

Naturvärdesinventering

Området inventerades den 12, 22, 23 och 26 maj 2023. Inventeringen utfördes enligt svensk standard för Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) (SS 199000:2014). Inventeringen utfördes på fältnivå med detaljeringsgrad Medel, och med tilläggen Naturvärdesklass 4, värdeelement (värdefulla träd) inklusive diskussion om trädens sociala värden och fördjupad inventering av artförekomst avseende grod- och kräldjur (Lundkvist 2023, se separat rapport).

Syftet med naturvärdesinventering är att identifiera områden (naturvärdesobjekt) som är av positiv betydelse för biologisk mångfald. Naturvärdesobjekt som hittas inom inventeringsområdet avgränsas, beskrivs i text och deras naturvärdesklass bedöms. Naturvärdesklassen baseras på områdets biotopvärde och artvärde. Biotopvärdet bedöms utifrån områdets biotopkvaliteter och på biotopens sällsynthet eller hur hotad den är. Artvärdet bedöms utifrån förekomst av naturvårdsarter, rödlistade arter, hotade arter samt artrikedom.

Figur 1. Matris ur svensk standard för NVI, som visar hur utfallet för artvärde respektive biotopvärde leder till en viss naturvärdesklass.

Naturvärdesbedömningen resulterar i antingen lågt naturvärde (områden av ingen eller ringa betydelse för biologisk mångfald) eller någon av följande naturvärdesklasser:

Klass 1. Högsta naturvärde: Områden av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå. Områden med Högsta naturvärde bör därmed generellt undantas från exploatering.

Klass 2. Högt naturvärde: Områden av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå. Motsvaras ungefär av t.ex. Skogsstyrelsens nyckelbiotoper, Våtmarksinventeringens klass 1 och 2 och skogsbrukets klass Urvatten. Områden med Högt naturvärde bör därmed generellt undantas från exploatering.

Klass 3. Påtagligt naturvärde: Området behöver inte vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det bedöms vara av särskild betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras. Motsvaras ungefär av Skogsstyrelsens objekt med naturvärde, Våtmarksinventeringens klass 3 och 4 och skogsbrukets klass Naturvatten.

Klass 4. Visst naturvärde: Området behöver inte vara av betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det är av betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras. Naturvärdesklass 4 är användbar för områden som tydligt påverkats av mänsklig aktivitet men där det trots allt finns biotopkvaliteter eller arter av viss positiv betydelse för biologisk mångfald, t.ex. äldre produktionsskog med flerskiktat trädbestand men där andra värdestrukturer och värdeelement saknas.

Naturvårdsarter

är ett samlingsbegrepp för arter som är särskilt skyddsvärda eller indikerar områden med höga naturvärden. I begreppet ingår bl.a. rödlistade arter, signalarter, skyddade arter och typiska arter.

Rödlistade arter

Rödlistade arter – arter där utdöenderisken har klassificerats enligt IUCN:s system som DD, NT, VU, EN, CR eller RE enligt svenskt myndighetsbeslut. Rödlistan uppdateras vart femte år av SLU Artdatabanken. Vissa rödlistade arter är också fridlysta, men inte alla.

Signalarter

Arter som med sin närvaro indikerar att ett område har höga naturvärden. Frekvens och kombination av signalarter kan dessutom förstärka eller ge ytterligare information om områdets naturvärdeskvalitet.

Skyddade arter

Arter som är förtecknade i artskyddsförordningen (2007:845) och skyddade enligt fridlysningsreglerna. Flera av de fridlysta arterna är också rödlistade, men inte alla.

Typiska arter

Arter som indikerar bevarandestatus för olika Natura 2000-naturtyper.

Figur 2. Definition av begreppet naturvårdsarter.

Bedömning av Natura 2000-naturtyp

I naturvärdesinventering enligt svensk standard ingår att bedöma om inventeringsobjekt innehåller biotoper av s.k. Natura 2000-naturtyp, utifrån naturlighetskriterier enligt Naturvårdsverkets vägledning för respektive naturtyp. Förekomst av en naturtyp som är hotad (på nationell eller internationell nivå) innebär alltid att objektet i fråga har ett Högt biotopvärde. Att ett naturvärdesobjekt uppnår kriterier för Natura 2000-naturtyp innebär inte per automatik att området är skyddat, områdesskydd gäller bara för av Länsstyrelsen formellt utpekade Natura 2000-områden.

Trädinventering

Trädinventeringen utfördes enligt Östberg, 2015 (Standard för trädinventering i urban miljö, 2015).

Datainsamling

Insamlade fältuppgifter registreras med hjälp av appen Fieldmaps for ArcGIS i surfplatta, med ortofoto som bakgrund. Polygoner, punkter och linjer ritas in i appen, och synkroniseras direkt in i ArcGIS. Registrerat data kan sedan tas ut från ArcGIS i olika format, t.ex. som shapefiler. Noggrannheten är ca 5-10 m. Det koordinatsystem som har använts är Sweref 99 TM. För att räkna ut trädålder användes trädborr och omkrets mättes med måttband. Den räknades sedan om till diameter.

Rapportering av arter

Alla naturvårdsintressanta arter rapporteras in till Artportalen. Rödlistade och skyddade arter rapporteras med en koordinat för varje förekomst, med undantag för om många förekomster av samma art finns inom samma naturvärdesobjekt. Övriga naturvårdsintressanta arter rapporteras normalt bara med en koordinat per naturvärdesobjekt som de förekommer i. Naturföretaget följer Artdatabankens regler för dokumentering och delning av information om skyddsklassade artobservationer.

Arter inom artskyddsförordningen

Arter som omfattas av juridiskt skydd enligt artskyddsförordning (2007:845) tas upp under rubriken Skyddade och fridlysta arter. Där sammanfattas vilka skyddade arter som har påträffats i området, och vad fynden kan innebära vid en eventuell exploatering.

Främmande invasiva arter

Om främmande invasiva arter påträffas under inventeringen redovisas detta under rubriken Områdets naturvärden.

Förstudie

Äldre fynd av arter från området har inhämtats från Artdatabanken. Uppgifter om naturvärden och områdesskydd har inhämtats från Skogsstyrelsens karttjänst Skogens pärlor och Naturvårdsverkets karttjänst Skyddad natur.

Haninge kommun har bidragit med material från tidigare naturvärdesinventeringar utförda av Ekologigruppen, 2015 samt Calluna, 2021.

Osäkerhet i bedömningen

Arter som växer under andra tider på året än då inventeringen utfördes kan ha förbisetts.

Övergripande beskrivning av området och dess naturvärden

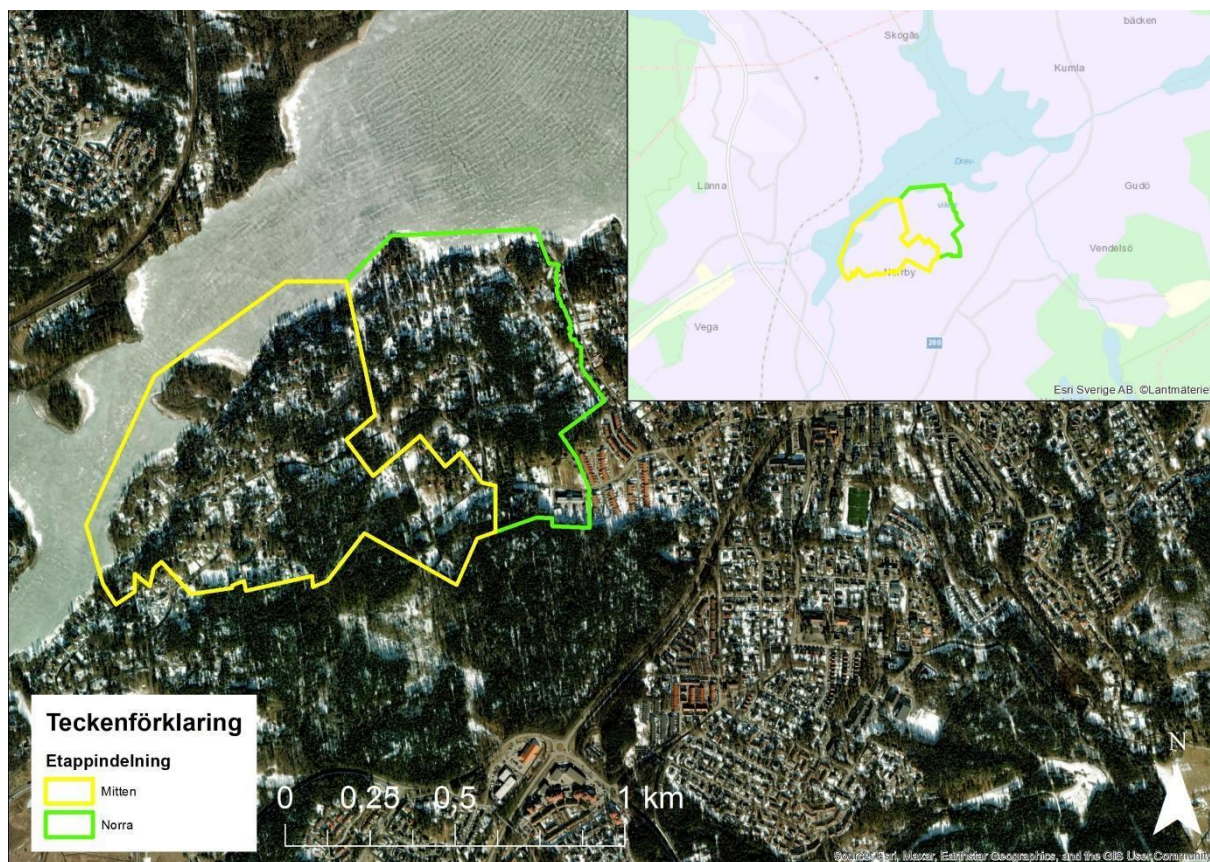
Övergripande beskrivning

Området ligger i Norra Haninge, mellan Norrbyskogen och Drevviken. Landskapet är kuperat och lummigt och består till stor del av hällmarkstallskog samt lövskogar i lågpartierna. Området är ett fritidshusområde, med gles och småskalig karaktär och fristående hus på stora tomter, som alltmer övergår till permanentboende. På sina håll finns rester av jordbrukssamhället kvar. Själva planområdet omfattar totalt ca 110 hektar men endast delar av detta omfattas av inventeringen.

Hällmarkstallskogar och lövskogar av den typ som hittades i inventeringsområdet är relativt vanligt förekommande i Stockholmsregionen men kan variera i ålder och påverkansgrad där opåverkade och gamla skogar blir alltmer sällsynta på grund av den höga exploateringen.

Det finns ett antal diken som omfattas av generellt biotopskydd i inventeringsområdet, bland annat i närheten av naturvärdesobjekt 8 (se bilaga 1). Dock tas dessa inte upp i detalj i denna rapport.

Området berörs inte av andra områdesskydd eller av Skogsstyrelsen utpekade nyckelbiotoper eller naturvärdesobjekt. Området berörs inte heller av några riksintressen som är av betydelse för naturvärden knutna till naturliga eller kulturpåverkade naturmiljöer.

Figur 3. Översiktskarta som visar inventeringsområdets läge i omgivningen.

Områdets naturvärden

De främsta naturvärdena i inventeringsområdet, som klassats till Högt naturvärde, finns i huvudsak i de yttre östra och västra delarna.

I de östra delarna utgörs de höga naturvärdena främst av gammal tallskog med förekomst av tallticka och strukturer som tyder på värdefulla biotoper. Exempel på strukturer är renlavshällar, branter, block och död ved. Område 1 bedöms vara det mest värdefulla objektet med förekomst av naturvårdsarter, död ved, bohål i träden samt ett stråk med spår efter brand.

I de västra delarna finns en lövsumpskog (naturvärdesobjekt 10, se bilaga 1) som förefaller vara en mycket viktig lokal för snok och där växer rikligt av den före detta signalarten svart vinbär. I övrigt finns här rikligt med död ved samt en mångfald av arter.

I det sydvästra hörnet av inventeringsområdet finns en ravin (naturvärdesobjekt 14, se bilaga 1) som klassats till att ha Högt naturvärde. Raviner är i regel värdefulla biotoper med fukt och ständig erosion. Här förekom också rikligt med källfräne.

Objekten i mitten av inventeringsområdet hyste i regel lite mindre värden än de i ytterkanten av området.

Definitioner av funna naturtyper

Ravin: Mer eller mindre skogklädd dalform utbildad i finkornigt jordartsmaterial, silt. Bestånden har ofta en karaktär av orördhet. Biotopen förekommer i finjordsrika områden över hela landet. (Definition Skogsstyrelsen)

Småvatten: Mindre och öppna vattensamlingar och den vegetation som finns i deras omedelbara närhet samt angränsande skogsmark. Här inbegrips även ytor som vissa år torrläggs under sommaren. Biotopen förekommer över hela landet, huvudsakligen i finjordssvackor på i övrigt blockrik mark. (Definition Skogsstyrelsen)

Fynd av naturvårdsarter

Under inventeringen hittades flest naturvårdsarter i de västra delarna, framför allt i område 10 och 12 men enstaka artfynd finns inom samtliga biotoper (tabell 1, samt karta i bilaga 2). Många av fynden är signalarter eller typiska arter som är knutna till barrskog, främst tallskog och hållmarker.

Fyra rödlistade arter påträffades i området. Ask (EN, Starkt hotad), skogsalm (CR, Akut hotad), källfräne (VU, Sårbar) och tallticka (NT, Nära hotad). Talltickan förekom i flera av de klassade objekten. I Uppland är källfränen ofta förvildad men räknas ändå som naturvårdsart. I inventeringen har den tidigare signalarten vild svart vinbär (tistron) tagits med då den av Naturföretaget fortfarande bedöms ha signalartsvärde i rätt miljö.

Ur Ekologigruppens rapport, 2015, finns följande arter noterade i objekt 1 som bedömdes vara relevanta: Motaggschamp, skarp dropptaggschamp, vedticka. Inga återfynd gjordes.

Tabell 1. Naturvårdsarter som påträffades i området vid inventeringen. Rödlistade arter: med förkortningar enligt rödlistan 2020, signalarter: arter som är utpekade som signalarter enligt Skogsstyrelsen (SKS) eller ängs- och betesmarksinventeringen (ÄoB), skyddade arter: arter som är skyddade enligt artskyddsförordningen, typiska arter: arter som är lämpliga indikatorer på en Natura 2000-naturtyps bevarandestatus. Observera att för fågelarter tar Naturföretaget endast med rödlistade arter, typiska arter, arter i Fågeldirektivets bilaga 1 och prioriterade arter i Skogsvårdslagen. Då inga av de fågelarter som noterades under inventeringen hörde dit innehåller inte tabell 1 några fåglar.

Artnamn	R ö d l i s t a r t e r	S i g n a l a r t e r	S k y d d a r t e r	T y p i s k a r t e r	Kommentar
Kärlväxter					
Ask	EN				
Blåsippa		X	X		Fridlyst enl. 9 § artskyddsförordningen. Signalart enl. SKS
Getrams				X	Typisk art i 9190 Näringsfattig ekskog
Gullviva		X	X		Fridlyst enl. 9 § artskyddsförordningen, Signalart enl. ÄoB
Källfräne	VU				
Liljekonvalj			X	X	Typisk art i 9190 Näringsfattig ekskog. Fridlyst i Södermanlands län.

Skogsalm	CR				
Styvmorsviol				X	Typisk art i 8230 Hällmarkstorräng
Svart vinbär		X			Signalart SKS 2013
Tibast		X		X	Signalart SKS. Typisk art i 9050 Näringsrik granskog.
Tjärblomster				X	Typisk art i 8230 Hällmarkstorräng
Lavar					
Sotlav		X		X	Signalart SKS. Typisk art i 9010 Taiga
Kräldjur					
Kopparödla			X		Fridlyst enligt 6§ artskyddsförordningen
Snok			X		Fridlyst enligt 6§ artskyddsförordningen
Svampar					
Grovicka		X		X	Signalart SKS. Typisk art i 9060 Åsbarrskog
Tallticka	NT	X		X	Signalart SKS. Typisk art för 9010 Taiga

Trädinventering/Skyddsvärda träd

Tabell 2. Träd med naturvärden som registrerats inom området.

O bj ek t n r.	Tr äd art	N V- Kl as s	Kriterier	Diame ter	Vita litet	Socialt värde	Karaktärs- träd
1	Asp	3	Senvuxen krokig asp med bohål	43	75%	Högt estetiskt värde	Ja
2	Tall	2	Senvuxen krokig tall	35	75%	Högt estetiskt värde	Ja
3	Tall	3	Över 200 år med tallticka	45	75%	Högt estetiskt värde	Ja
4	Tall	2		50	30%	Högt estetiskt värde	Ja
5	Tall	3	Tall på 200 år men rak som en fura	37	100%	Normalt estetiskt värde	Ja
6	Tall	3		45	100%	Normalt estetiskt värde	Typisk för skogspartiet
7	Tall	3	Död tall, avbruten. Nyttjas av svamp, insekter, fågel. Omgiven av gamla tallar; 160-170år.	41	0%	Högt estetiskt värde	Ja
8	Björk	2	Flertalet hål efter hackspett. Skrovlig bark med näver som spretar. Fnöskticka. Avbrutna	30	50%	Normalt estetiskt värde	Nej

			grenar. Står omgärdad av granar.				
--	--	--	----------------------------------	--	--	--	--

Diskussion om trädens sociala värden

Området utmärker sig egentligen inte med avseende på värdefulla träd, utom i fråga om gamla tallar. De olika skogspartierna var något olika gamla, och i den äldsta hållmarkstallskogen var tallarna cirka 200 år gamla. Samlingar av så gamla tallar är ovanliga. Ett par av dem hade ett krokigt, fint växtsätt och stod för sig själva i den glesa skogen. De kom med i listan ovan, så även ett par raka furor med gammal, grov pansarbark och platt trädskrona.

Det fanns inga jätteträd alls i området och ytterst få intressanta solitärer. Det vanligaste solitära trädslaget i området var flerstammiga sälgar. Deras värde handlar mer om hur viktiga de är som pollinatörer på våren än hur fina de är att se på. Men de har miljöförhöjande egenskaper just på grund av sitt bidrag till den biologiska mångfalden, så det är möjligt att de borde ha varit med i listan. Träden som listas i förteckningen ovan stod alla i gles skoglig miljö, inte helt solitära, men ändå ensamma, vana vid solexponering. Det enda träd som stod helt invuxet var nr 8, den gamla björken. Ett fantastiskt vackert, knotigt, grovbarkigt träd.

Den döda högstubben av tall är med på grund av att den är ett värdefullt träd för biologisk mångfald, så den är med på grund av sina miljöförhöjande egenskaper. Men en grov, vriden silverfura, om än avbruten, är mycket vacker och speciell på sitt sätt.

Träden valdes ut på grund av sitt utseende. Inventeringen avsåg främst hur träden uppfattades estetiskt och känslomässigt, knotiga träd med spännande växtsätt är roligare än raka, unga stammar. Men också på hur de definierade sitt område, då de ansågs vara betydelsefulla i sin miljö och starkt bidra till objektets karaktär. Flera av dem har speciella former och fungerar säkert som hållpunkter i naturen för de som vandrar där.

Generellt biotopskydd

Det finns ett antal diken som omfattas av generellt biotopskydd i inventeringsområdet, bland annat i närheten av naturvärdesobjekt 8 (se bilaga 1). Dock tas dessa inte upp i detalj i denna rapport.

Strandskydd

Det generella strandskyddet är ett lagligt skydd som gäller inom 100 meter från alla hav, sjöar och vattendrag (7 kap. 13-18 §§ MB). I enstaka fall kan skyddet ha utökats till 300 meter, eller ha upphävts av Länsstyrelsen. Strandskyddets syfte är att bevara allemansrättslig tillgång till strandområden, liksom att bevara goda livsvillkor för djur- och växtliv. Inom strandskyddade områden är det bland annat förbjudet att utföra åtgärder som väsentligt förändrar livsvillkoren för djur eller växter.

I inventeringsområdet finns Drevviken som omfattas av strandskyddet. Kontakta berörd kommun eller Länsstyrelse för mer information om strandskyddet i området.

Skyddade och fridlysta arter

Dokumenterad förekomst

Den utförda naturvärdesinventeringen visar att det inom området förekommer arter som är skyddade enligt artskyddsförordningen (2007:845). Fynden rör främst kärlväxter, men även två kräldjursarter hittades i området (se tabell 1). Här nedan presenteras en bedömning för hur dessa arter kan komma att påverkas av en eventuell exploatering.

Kärlväxter

Blåsippa (LC) - Fridlyst enligt 9 § artskyddsförordningen. Blåsippa sågs i flera skogspartier, såväl i som utanför utpekade naturvärdesobjekt. Arten är vanlig både i regionen och i kommunen på något kalkhaltig mark. Vi bedömer att dess bevarandestatus inte riskerar att påverkas negativt av en eventuell exploatering, varken lokalt, regionalt eller nationellt.

Gullviva (LC) - Fridlyst dels enligt 8 § i Hallands, Skåne och Örebro län, dels enligt 9 § i hela landet. Arten är vanlig både i regionen och i kommunen. Växer på torra-friska ängs- och betesmarker men finns även i mer slutna miljöer. Deras bevarandestatus bedöms ej påverkas negativt av en eventuell exploatering, varken lokalt, regionalt eller nationellt.

Liljekonvalj (LC) - Fridlyst är fridlyst enligt 9 § i delar av landet; Kronobergs, Stockholms och Södermanlands län, samt på Öland. Arten är vanlig både i regionen och i kommunen i olika typer av gräsmarker samt skogar. Deras bevarandestatus bedöms ej påverkas negativt av en eventuell exploatering, varken lokalt, regionalt eller nationellt.

Kräldjur

Snok (LC) - Fridlyst enligt 6§ artskyddsförordningen. Arten påträffas vanligen vid olika typer av vatten eller fuktmarker. Kan också vandra över stora områden mellan våtmarker. Under näringsperioden är den knuten till platser med groddjur eller fisk och under sommarens äggutvecklingsperiod till platser med förmultnande vegetation (vassbäddar, gödselstackar, komposthögar o.dyl.) eller annan lämplig varm och fuktig mark. Övervintrar ofta i steniga områden långt från vatten. Noterades rikligt i objekt 10. Om exploatering sker i objekt 10 skulle detta påverka det lokala beståndet negativt då detta verkar vara en mycket viktig plats för flertalet individer. Dock påverkas inte bevarandestatusen negativt på regional eller nationell nivå.

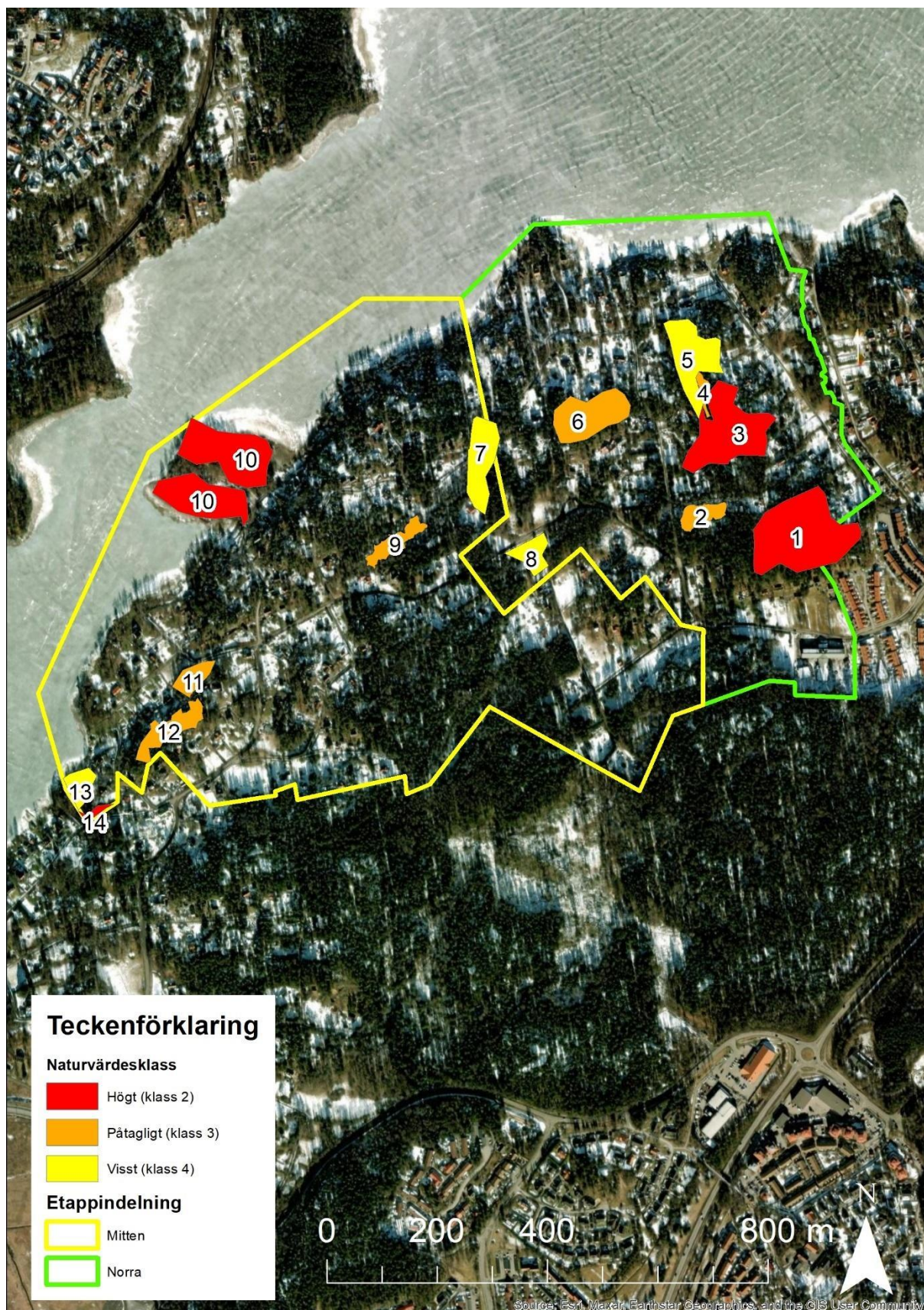
Kopparödla (LC) - Fridlyst enligt 6§ artskyddsförordningen. Kopparödlan hittas framför allt i lite fuktiga miljöer med mycket markvegetation, t ex betes- och buskmarker, trädgårdar, skogsbyr och gläntor, långa åkerrenar och vägkanter. Dagtid gömmer den sig under stenar, stubbar, lövförna eller bland buskar Ett exemplar noterades mellan objekt 1 och 2. Deras bevarandestatus bedöms ej påverkas negativt av en eventuell exploatering, varken lokalt, regionalt eller nationellt.

Beskrivning av naturvärdesobjekt

Inom området identifierades 14 naturvärdesobjekt. I detta kapitel beskrivs de numrerade objekten i text och bild. Naturvärdesobjektens läge i inventeringsområdet syns i kartbilden i figur 4. Se figur 1 för matris över NVI-standard och klassningsschema.

Tabell 3. Sammanfattning av objekten och deras naturvärdesklasser.

Objektnummer	Namn	Naturvärdesklass
1	Hällmarkstallskog	2
2	Hällmarkstallskog	3
3	Tallskog	2
4	Småvatten	3
5	Barrblandskog	4
6	Tallskog	3
7	Alsumpskog	3
8	Gräsmark	4
9	Alsumpskog	3
10	Lövsumpskog	2
11	Granskog	3
12	Hällmarkstallskog	3
13	Strandskog	4
14	Ravin	2

Figur 4. Kartbild över inventeringsområdet med avgränsade och numrerade naturvärdesobjekt, färglagda efter bedömt naturvärde enligt klassningen i SIS-standarden. Övriga ytor inom inventeringsgränserna som ej färglagts har lågt naturvärde.

1. Hällmarkstallskog

Figur 5. Vy över del av hällmarkstallskogen.

Beskrivning

Gammal och olikåldrig hällmarkstallskog med inslag av lövträd, placerat i de nordöstra delarna i inventeringsområdet. Brända tallar har tillkommit sedan förra inventeringen (Ekologigruppen, 2015). Många döda stående tallar och boträd. Men även lågor med kontinuitet, det vill säga att de har funnits och tillkommit under lång tid.

Naturvårdsarter

Liljekonvalj, tallticka.

Ur ekologigruppens rapport, 2015: Motaggsvamp, skarp dropptaggsvamp, vedticka.

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 2 – Högt naturvärde.

Påtagligt biotopvärde x Påtagligt artvärde = Högt Naturvärde

Objektet klassas till Påtagligt biotopvärde baserat på att där fanns torra och soliga renlavshällar, tallar med gammal bark, rötade tallar, döda tallar, brända tallar. Fuktiga sänkor.

Baserat på att det förekommer ett antal naturvårdsarter, inklusive tidigare observationer ur Ekologigruppens rapport (2015), i området bedöms objektet ha Påtagligt artvärde.

Natura 2000-naturtyp

-

2. Hällmarkstallskog

Figur 5. Vy över del av hällmarkstallskogen med låga.

Beskrivning

Liten hällmark med gott om gammal tall med lågakontinuitet och hänglavar. Olikåldrighet. Branter i väster, Solig gräsbacke åt söder. Senvuxen björk (björk som vuxit långsamt och har täta årsringar). Öppna, soliga och torra hållar med renlav eller tunt jordskikt. Fältskikt i övrigt med fårssvingel, ljung och blåbär. Andra exempel på arter som förekom är bergslok, getrams, gällav, knippfryle och sydvårbrodd.

Naturvårdsarter

-

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 3 – Påtagligt naturvärde.

Påtagligt biotopvärde x Visst artvärde = Påtagligt naturvärde

Objektet klassas till Påtagligt biotopvärde baseras på att det är en häll med tunt skikt och renlavar, gott om död ved, stående döda tallar och liggande. Soligt och torrt. Västervända branter. Senvuxna björkar.

Artvärdet bedöms som Visst artvärde med avseende på artrikedom i grupperna lavar och kärlväxter.

Natura 2000-naturtyp

-

3. Tallskog

Figur 6. Gammal låga i äldre tallskog.

Beskrivning

Högvuxen olikåldrig barrblandskog dominerad av tall med asp och björk. Gamla tallar 150-180 år, gott om gammal björk, torrakor, senvuxna tallar och granar, hällar, olikåldrig skog, boträd i både tall och asp. Vanliga markmossor. Renlavshällar finns, och skuggiga sluttningar ner till det sankare området. Inslag av öppna hällar. Branter med senvuxna träd. Ställvis allmänt med död ved. Delar plockhuggna.

Naturvårdsarter

Liljekonvalj, sotlav, tallticka

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 2 – Högt naturvärde.

Påtagligt biotopvärde x Påtagligt artvärde = Högt naturvärde

Bedömningen Påtagligt biotopvärde baseras på variation i ljus och fukt, grov bark på tall och björk, störningar, skiktning.

Bedömningen Påtagligt artvärde baseras på förekomsten av naturvårdsarter, mängden talltickor och lavar.

Natura 2000-naturtyp

-

4. Småvatten

Figur 7. Ett av de tre småvattnen i objektet.

Beskrivning

Tre små vatten på rad i barrblandskog. Signifikant djupa. Branta kanter ger intryck av att småvattnen är grävda. Vid första besöket i april stod hela området under vatten. Vattenytan sjönk mellan besöken, men den som ligger i norr är stor och bör kunna ha vattenspiegel hela säsongen. Starrblad indikerar hög biologisk mångfald eftersom de är konkurrenskänsliga, och förekomst av kaveldun indikerar permanent vatten. Markmossorna består övervägande av olika vitmossearter.

Naturvårdsarter

Grovticka.

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 3 – Påtagligt naturvärde.

Påtagligt biotopvärde x Visst artvärde = Påtagligt naturvärde

Bedömningen Påtagligt biotopvärde baseras på att vattenspegel utgör vattenhål för olika sorters djur. Objektet var rikt på insekter. Tyvärr var området nedskräpat.

Bedömningen Vist artvärde baseras på att det förekommer en artrikedom avseende insekter, fåglar och vilt.

Natura 2000-naturtyp

-

5. Barrblandskog

Figur 8. Vy över del av barrskogen

Beskrivning

Kuperad barrblandskog med ett flertal tallar 150-200 år gamla. Skiktad och olikåldrig med gott om död ved, om än mest av klenare slag och granbarkborredödade granar. Lågakontinuitet. Blåbär och vanligt förekommande skogsmossor i fältskiktet. Stort lövträdsinslag, ek, björk, fågelbär, och sälg. Enstaka undertryckt skott av ask. Bergslok.

Naturvårdsarter

Ask, liljekonvalj

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 4 – Visst naturvärde.

Visst biotopvärde x Obetydligt artvärde = Visst naturvärde

Bedömningen Visst biotopvärde baseras på att området är kuperat med stor ljusvariation, förekomst av död ved, lågakontinuitet och viss förekomst av äldre tallar.

Att området inte klassas till högre än Obetydligt artvärde är på grund av att det inte fanns någon artrikedom eller sällsynthet bland arterna utöver den variation av träd som fanns.

Natura 2000-naturtyp

-

6. Tallskog

Figur 9. Vy över del av tallskogen.

Beskrivning

Tallskog på bitvis hållmark, bitvis mossig mark nedanför hållarna. Tallarna är gamla och flera av dem är runt 200 år gamla. Flera av tallarna är krokiga och/eller senvuxna. Det finns död ved av tall både liggande och stående. Hållmarken är dominerad av renlavar men skiktet är väldigt slitet. Objektet är omgivet av hus och ett staket avgränsar det i nord-sydlig riktning.

Naturvårdsarter

Tallticka

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 3 – Påtagligt naturvärde.

Påtagligt biotopvärde x Visst artvärde = Påtagligt naturvärde

Bedömningen Påtagligt biotopvärde baseras på den rika förekomsten av tallar i 200-årsåldern och att det är öppet, torrt och finns viss förekomst av död, gammal ved.

Bedömningen Visst artvärde baseras på förekomsten av talltickor men i övrigt var artrikedomen inte stor.

Natura 2000-naturtyp

-

7. Alsumpskog

Figur 10. Vy över del av sumpskogen.

Beskrivning.

Torr sumpskog som var torr även i snösmältningen. Det finns gott om smågran, vilket tyder på igenväxning och att området inte översvämmas regelbundet längre. Men det finns gott om död ved, höga socklar och högstubbar som erbjuder gott om varierande småbiotoper, och stor örtrikedom, vilket gynnar pollinatörer.

Naturvårdsarter

-

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 3 – Påtagligt naturvärde.

Visst biotopvärde x Visst artvärde = Påtagligt naturvärde

Bedömningen Visst biotopvärde baseras på det stora inslaget av död ved och höga socklar samt den stora tillgången på blommande växter.

Bedömningen Visst artvärde baserar sig på det stora antalet arter av kärlväxter och mossor som fanns i objektet.

Natura 2000-naturtyp

-

8. Gräsmark

Figur 11. Vy över del av gräsmarken

Beskrivning

Före detta betesmark med gammalt fårstängsel kvar, men troligtvis också före detta åker. Vælgödd, artfattig flora som domineras av bredbladiga gräs och stormåra. Kraftig græssvål. Ett kort grunt dike fanns i anslutning till vägen. Diket var helt uttorkat vid besöket. Öppna gräsmarker hyser många insektsarter vilket är positivt.

Naturvårdsarter

-

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 4 – Visst naturvärde.

Visst biotopvärde x Obetydligt artvärde = Visst naturvärde

Bedömningen Visst biotopvärde baseras på att öppna, solbelysta gräsmarker gynnar många insekter.

Objektet klassas till Obetydligt artvärde då gräsmarken var artfattig och välgödslad.

Natura 2000-naturtyp

-

9. Alsumpskog

Figur 12. Vy över del av alsumpskogen.

Beskrivning

Sumpskog vid Kärrvägens slut. Snabbt upptorkande terrängsvacka med al på höga socklar och inslag av gran, hägg och brakved. Säl, rönn, gran på socklarna. Vattenstånd på ett par dm på våren. Väldigt gott om död ved som är väl multnade och mossbevuxna. Gott om död al och säl. Inte dikat. Döda träd utan markkontakt. Enormt mycket fågelsång. Fältskikt: Starrarter där något alls växer, annars ont om växtlighet där vattnet står om våren.

Naturvårdsarter

Det finns flertalet fågelarter rapporterade i artportalen våren/sommaren 2020. Dock råder det en viss osäkerhet gällande observationernas position då en del av arterna verkar vara fotade ute på något vatten (tex skäggdopping). Av den anledningen baseras inte naturvärdesbedömningen på AP-fynd.

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 3 – Påtagligt naturvärde.

Påtagligt biotopvärde x Visst artvärde = Påtagligt naturvärde

Bedömningen Påtagligt naturvärde baseras på att där fanns gott om död ved med lågkontinuitet, höga socklar, mosaikartat ljus, fukt i marken och tillfälliga översvämningar. Ostörd hydrologi.

Objektet klassas till Visst artvärde då det fanns en påtaglig artrikedom men inga naturvårdsarter påträffades.

Natura 2000-naturtyp

-

10. Lövsumpskog

Figur 13. Vy över del av lövsumpskogen.

Beskrivning

Lövsumpskog på båda sidor om udden med ett salixbälte längst ut och ett albälte högre upp. Salixbältet är tätt och hänger ut över vattnet, och skapar på så sätt lugnt och grunt vatten som tjänar som barnkammare och där många arter trivs. Stort ljusinsläpp på våren och troligtvis skuggigt på sommaren. Efter att vårfloden dragit sig bort finns det ett lager med fintrådiga alger på rätt stora områden vilket inte är så positivt. Den före detta signalarten svarta vinbär (tistron) växer här i riklig mängd, och i vattenbrynet växer stora mängder med vattenmynta. Stora ormbunkar finns, och mycket gott om död ved.

Trädsiktet består främst av salix, klibbal, sälg, hägg och björk. Fältsiktet bestod vid inventeringen nästan uteslutande av vitsippor, men också bitvis mycket liljekonvalj. Vattenbrynet är bitvis kraftigt påverkat av mänsklig aktivitet. Vid inventeringen noterades ett stort antal snokar på olika platser i objektet.

Naturvårdsarter

Liljekonvalj, näktergal, snok, svart vinbär, tibast.

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 2 – Högt naturvärde.

Påtagligt biotopvärde x Påtagligt artvärde = högt naturvärde

Bedömningen Påtagligt biotopvärde baseras på att det finns gott om död ved, även grov, och skyddat vatten. Vatten gynnar insekter, snäckor, och däggdjur som dricker längs kanten.

Objektet klassas till Påtagligt artvärde baserat på flertalet naturvårdsarter samt hög artrikedom.

Natura 2000-naturtyp

-

11. Granskog

Figur 14. Vy över del av granskogsbacken.

Beskrivning

Granskog med visst inslag av hassel och björk i backe i kraftig lutning. Gott om blåsippa och kransmossa tyder på god tillgång till kalk i marken. Bäckan används delvis som upplag för trädgårdsavfall av boende, men naturliga kvaliteter finns kvar. Lågakontinuitet avseende gran finns.

Naturvårdsarter

Blåsippa, liljekonvalj.

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 3 – Påtagligt naturvärde.

Visst biotopvärde x Visst artvärde = Påtagligt naturvärde

Bedömningen Visst biotopvärde baseras på en kraftig lutning med gott om kalk i backen. Nedbrutna granlångor i olika stadier.

Objektet klassas till att ha ett Visst artvärde då det fanns gott om naturvårdsarterna blåsippa och liljekonvalj. Svag klass 3.

Natura 2000-naturtyp

-

12. Hällmarkstallskog

Figur 15. Vy över del av hällmarken

Beskrivning

Höglänta hällmarker ovanför bebyggelse med gott om gamla, senvuxna tallar, senvuxna ekar och död torr ved. Gott om örtrika, blommande hällmarkstorrängar med till exempel bergssyra, getrams, liljekonvalj, styvmorsviol och tjärblomster. Död ved förekommer som både torrakor och lågor. Området är litet och påverkat av mänsklig aktivitet.

Naturvårdsarter

Getrams, liljekonvalj, styvmorsviol, talticka, tjärblomster.

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 3 – Påtagligt naturvärde.

Påtagligt biotopvärde x Visst artvärde = Påtagligt naturvärde

Bedömningen Påtagligt biotopvärde baseras på att det fanns branter, ljusöppna hållar med gott om död ved, senvuxna träd av flera arter, små hällmarkstorrängar med riklig blomning och mycket gamla tallar.

Visst artvärde baseras på förekomst av naturvårdsarter och artrikedom.

Natura 2000-naturtyp

-

13. Strandskog

Figur 16. Vy över del av strandskogen

Beskrivning

Bitvis tät strandskog av främst salix, men också hägg och al. Näktergal. Skogen är sumpig med vattenspiegel och svårgenomtränglig. Bakom strandpartiet reser sig en bergsrygg vilket gör området skyddat. Innanför själva stranden växer skogssäv, älggräs och starrarter.

Naturvårdsarter

Svart vinbär (före detta signalart, Skogsstyrelsen)

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 4 – Visst naturvärde.

Visst biotopvärde x Obetydligt artvärde = Visst naturvärde

Bedömningen Visst biotopvärde baseras på att det är en snårig sumpskog i ett skyddat läge.

Då området är artfattigt och förutom den före detta signalarten svart vinbär saknar naturvårdsarter klassas objektet till Obetydligt artvärde.

Natura 2000-naturtyp

-

14. Ravin

Figur 17. Vy över del av ravinen.

Beskrivning

En väl skuggad ravin med marken täckt av vitsippa och svalört. Kanterna är branta med hassel, friska och välvuxna skogsalmar och asp, flera av träden med bohål som vid inventeringen var flitigt använda. Riklig förekomst av källfräne längs vattenådran.

Naturvårdsarter

Källfräne (VU), skogsalm (CR)

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 2 – Högt naturvärde.

Påtagligt naturvärde x Påtagligt artvärde = Högt naturvärde

Bedömningen Påtagligt biotopvärde baseras på ständig fukt och störning från erosion.

Riklig förekomst av VU-arten källfräne, skogsalm och ett väldigt rikt fågelliv resulterar i ett Påtagligt artvärde.

Natura 2000-naturtyp

-

Källor

Litteratur

Artdatabanken 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. Artdatabanken, SLU, Uppsala.

Hallingbäck, T. (red.) 2013. Naturvårdsarter. Artdatabanken, SLU, Uppsala.

Jordbruksverket 2017. Ängs- och betesmarksinventeringen – Metodik för inventering från och med 2016. Jordbruksverket, Rapport 2017:9.

Naturvårdsverket 2012. Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 NV-04493-11.

Naturvårdsverket 2012. Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd. Mål och åtgärder 2012—2016.

Östberg. Standard för trädinventering i urban miljö, 2015.

Naturvårdsverket & Skogsstyrelsen 2022. Naturvårdsverkets och Skogsstyrelsens gemensamma tolkning av förändringarna i 4 § artskyddsförordningen om fridlysning av fåglar i samband med skogsbruk. PM. 2022-09-29.

Nitare, J. 2000. Signalarter – Indikatorer på skyddsvärd skog. Jönköping, Skogsstyrelsens förlag.

Nitare, J. 2019. Skyddsvärd skog – Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning. Skogsstyrelsen.

SIS 2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. Svensk standard SS 199000:2014.

SIS 2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Komplement till SS 199000. Teknisk rapport SIS-TR 199001.

Strand, M., Aronsson, M. & Svensson, M. 2018. Klassificering av främmande arters effekter på biologisk mångfald i Sverige – Artdatabankens risklista. Artdatabanken Rapporterar 21. Artdatabanken, SLU, Uppsala.

Databaser

Artfakta. Uttag av fynd av naturvårdsarter har gjorts ur databaserna Artportalen, Biologg, Entomologiska samlingarna (NHRS) via GBIF, Fågeltaxeringen, iNaturalist, Kustfåglar i Bottniska viken, Miljödata MVM, Nationell ängs- och betesinventering (TUVÅ), Svensk Dagfjärilsövervakning och Virtuella herbariet. <https://fyndkartor.artfakta.se>

Artdatabanken. Uttag av skyddsklassade arter har gjorts ur databaserna Artportalen och Observationsdatabasen. <https://www.artdatabanken.se/var-verksamhet/fynddata/skyddsklassade-arter/>

Lantmäteriet. Geodataportalen. <https://www.geodata.se/geodataportalen>

Länsstyrelserna. Geodatakatalogen. <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/>

Naturvårdsverket. Metadatakatalogen. <https://metadatakatalogen.naturvardsverket.se/metadatakatalogen/>

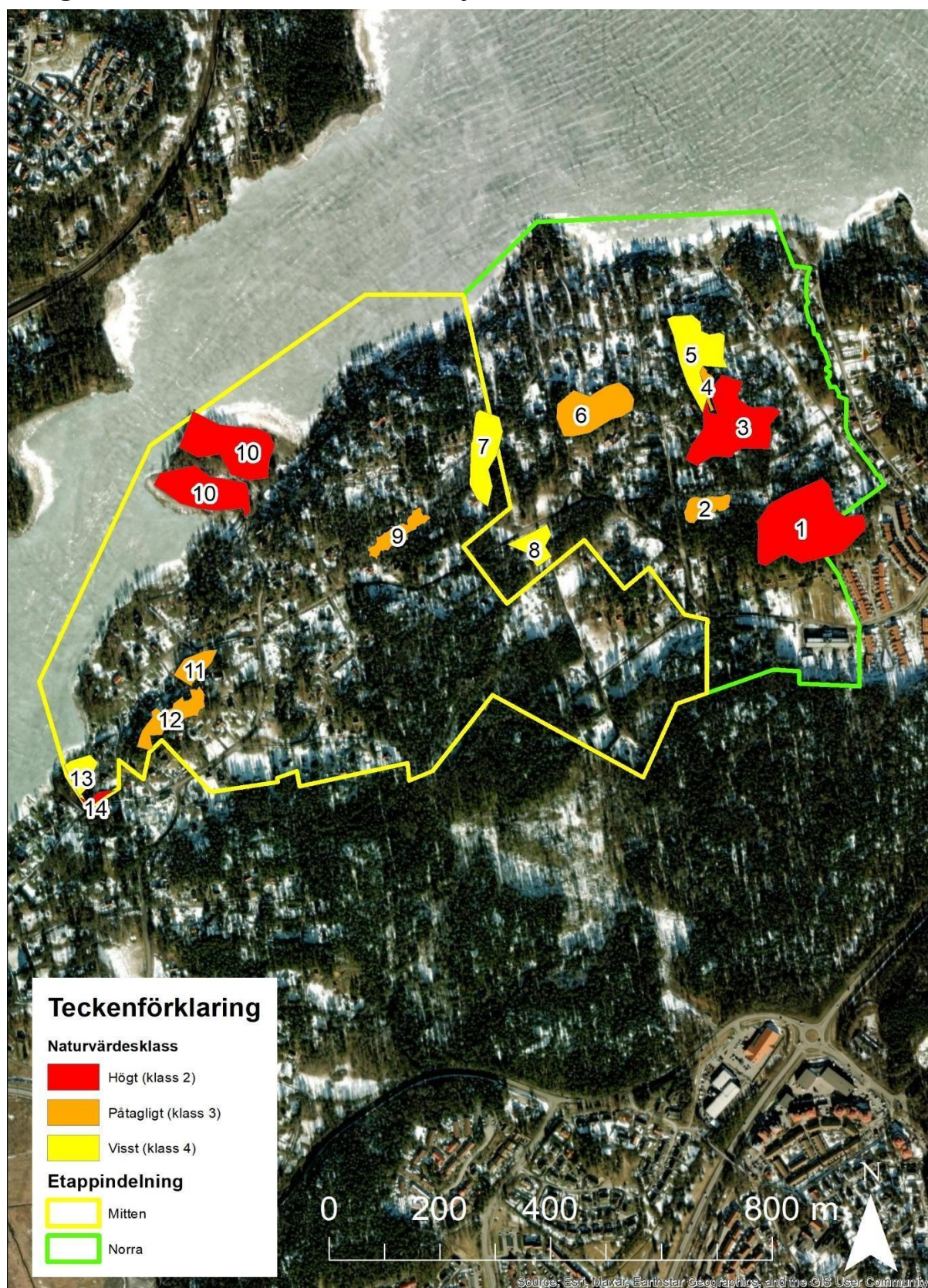
Skogsstyrelsen. <https://www.skogsstyrelsen.se/sjalvservice/karttjanster/geodatatjanster/>

ArtDatabanken. www.artfakta.artdatabanken.se

Naturvårdsverket. Skyddad natur. <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

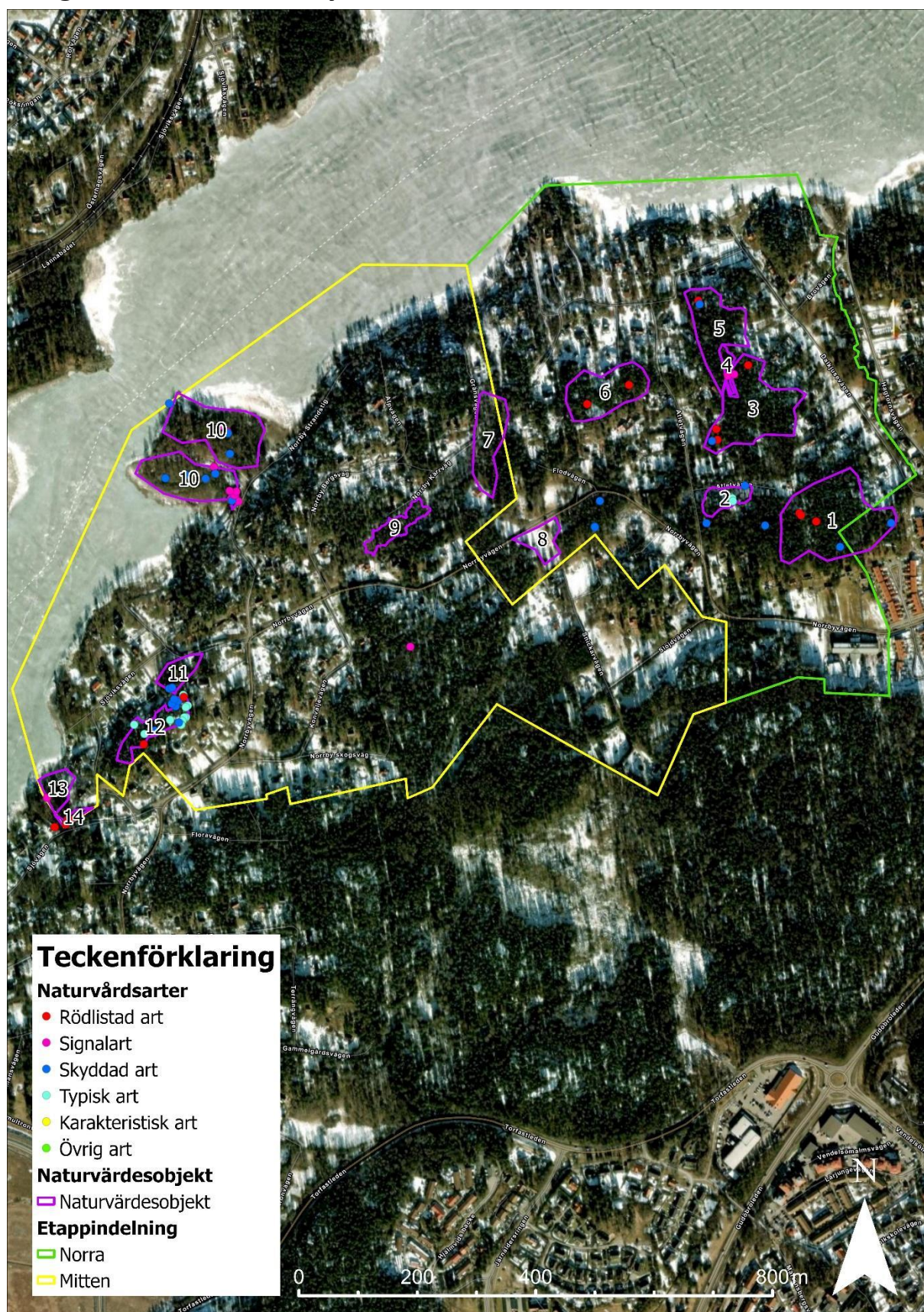
Skogsstyrelsen. Skogens Pärlor. [Skogsstyrelsen - Skogens pärlor](https://www.skogsstyrelsen.se/skogens-paerlor/)

Bilaga 1. Karta över naturvårdsobjekt

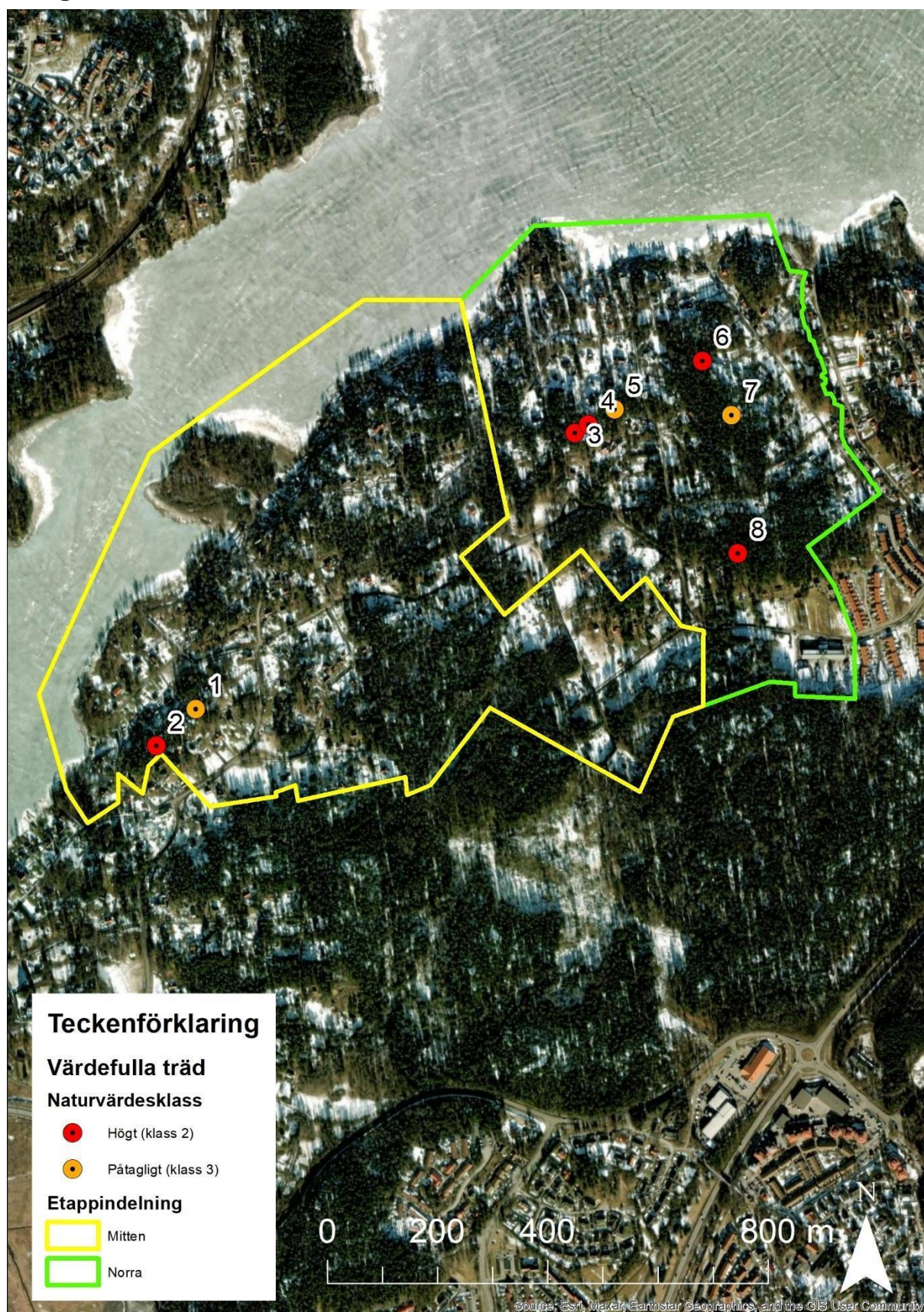
Figur 1. Kartbild över inventeringsområdet med avgränsade och numrerade naturvärdesobjekt, färglagda efter bedömt naturvärde enligt klassningen i SIS-standard. Övriga ytor inom inventeringsgränserna som ej färglagts har lågt naturvärde.

Bilaga 2. Karta över artfynd

Figur 2. Kartbild över fynden av naturvårdsarter som gjordes under inventeringen, kategoriserade efter typ av naturvårdsart.

Bilaga 3. Karta över värdefulla träd

Figur 3. Kartbild över inventeringsområdet med värdefulla träd utmärkta.